

EUROPAPARLAMENTS- OG RÅDSDIREKTIV (EU) 2017/1564**2023/EØS/34/27****av 13. september 2017**

om visse tillatte former for bruk av visse verk og andre arbeider som er vernet av opphavsrett og nærstående rettigheter, til fordel for personer som er blinde, har nedsatt synsevne eller har andre funksjonsnedsettelse som vanskeliggjør lesing, og om endring av direktiv 2001/29/EF om harmonisering av visse sider ved opphavsrett og nærstående rettigheter i informasjonssamfunnet(*)

EUROPAPARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPEISKE UNION HAR

under henvisning til traktaten om Den europeiske unions virkemåte, særlig artikkel 114,

under henvisning til forslag fra Europakommisjonen,

etter oversending av utkast til regelverksakt til de nasjonale parlamentene,

under henvisning til uttalelse fra Den europeiske økonomiske og sosiale komité⁽¹⁾,

etter den ordinære regelverksprosedyren⁽²⁾ og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) Unionens rettsakter på området opphavsrett og nærstående rettigheter gir rettssikkerhet og et høyt vernnivå for rettighetshavere og utgjør en harmonisert rettslig ramme. Denne rammen bidrar til å opprettholde et velfungerende indre marked og fremmer nyskaping, kreativitet, investering og produksjon av nytt innhold, også i det digitale miljøet. Den har også som formål å fremme tilgang til kunnskap og kultur ved å verne verk og andre arbeider og ved å tillate unntak eller avgrensninger som er i allmennhetens interesse. En rimelig balanse mellom rettighetshavernes og brukernes rettigheter og interesser bør sikres.
- 2) Europaparlaments- og rådsdirektiv 96/9/EF⁽³⁾, 2001/29/EF⁽⁴⁾, 2006/115/EF⁽⁵⁾ og 2009/24/EF⁽⁶⁾ harmoniserer rettighetshavernes rettigheter på området opphavsrett og nærstående rettigheter. Disse direktivene inneholder sammen med europaparlaments- og rådsdirektiv 2012/28/EU⁽⁷⁾ en uttømmende liste over unntak fra og avgrensninger av disse rettighetene som gjør det mulig å bruke innhold uten rettighetshavernes tillatelse på visse vilkår for å nå visse politiske mål.
- 3) Personer som er blinde, har nedsatt synsevne eller har andre funksjonsnedsettelse som vanskeliggjør lesing, møter fortsatt mange hindringer når de ønsker tilgang til bøker og annet trykt materiale som er vernet av opphavsrett og nærstående rettigheter. For å ta hensyn til rettighetene til personer som er blinde, har nedsatt synsevne eller har andre funksjonsnedsettelse som vanskeliggjør lesing, som er anerkjent i Den europeiske unions pakt om grunnleggende rettigheter (heretter kalt «pakten») og De forente nasjoners konvensjon om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne (heretter kalt «UNCRPD»), bør det treffes tiltak for å øke tilgjengeligheten av bøker og annet trykt materiale i tilgjengelige formater, og å forbedre deres omsetning på det indre marked.

(*) Denne unionsrettsakten, kunngjort i EUT L 242 av 20.9.2017, s. 6, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 165/2020 av 23. oktober 2020 om endring av EØS-avtalens vedlegg XVII (Opphavsrett), ennå ikke kunngjort.

(1) EUT C 125 av 21.4.2017, s. 27.

(2) Europaparlamentets holdning av 6. juli 2017 (ennå ikke offentliggjort i EUT) og rådsbeslutning av 17. juli 2017.

(3) Europaparlaments- og rådsdirektiv 96/9/EF av 11. mars 1996 om rettslig vern av databaser (EFT L 77 av 27.3.1996, s. 20).

(4) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2001/29/EF av 22. mai 2001 om harmonisering av visse sider ved opphavsrett og nærstående rettigheter i informasjonssamfunnet (EFT L 167 av 22.6.2001, s. 10).

(5) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2006/115/EF av 12. desember 2006 om utleie- og utlånsrett og om visse opphavsrettsbeslektede rettigheter på området immaterialrett (EUT L 376 av 27.12.2006, s. 28).

(6) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/24/EF av 23. april 2009 om rettsleg vern av datamaskinprogram (EUT L 111 av 5.5.2009, s. 16).

(7) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2012/28/EU av 25. oktober 2012 om ein viss tillaten bruk av hitteverk (EUT L 299 av 27.10.2012, s. 5).

- 4) Marrakech-traktaten om tilgang til utgitte åndsverk for personer som er blinde, har nedsatt synsevne eller andre funksjonsnedsettelse som vanskeliggjør lesing (heretter kalt «Marrakech-traktaten») ble undertegnet på vegne av Unionen 30. april 2014⁽¹⁾. Målet med traktaten er å forbedre tilgjengeligheten og utvekslingen over landegrensene av visse verk og andre beskyttede arbeider i tilgjengelige formater for personer som er blinde, har nedsatt synsevne eller har andre funksjonsnedsettelse som vanskeliggjør lesing. I henhold til Marrakech-traktaten skal avtalepartene fastsette unntak fra eller avgrensninger av opphavsretten og nærstående rettigheter når det gjelder produksjon og distribusjon av eksemplarer i tilgjengelige format av visse verk og andre beskyttede arbeider, og når det gjelder utveksling av disse eksemplarene over landegrensene. Unionens inngåelse av Marrakech-traktaten krever at unionsretten tilpasses gjennom innføring av et obligatorisk og harmonisert unntak for den bruken, de verkene og de tilgodesette personene som omfattes av traktaten.
- 5) I henhold til uttalelse 3/15 fra Den europeiske unions domstol⁽²⁾ må unntakene fra eller avgrensningene av opphavsretten og nærstående rettigheter når det gjelder produksjon og distribusjon av eksemplarer i tilgjengelige format av visse verk og andre arbeider, som fastsatt i Marrakech-traktaten, gjennomføres innenfor det området som er harmonisert ved direktiv 2001/29/EF.
- 6) Dette direktivet gjennomfører på en harmonisert måte de forpliktelsene som Unionen må oppfylle i henhold til Marrakech-traktaten, for å sikre at de tilsvarende tiltakene anvendes på en ensartet måte i hele det indre marked. I dette direktivet bør det derfor fastsettes et obligatorisk unntak fra de rettighetene som er harmonisert gjennom unionsretten, og som er relevante for de bruksområdene og verkene som omfattes av Marrakech-traktaten. Disse rettighetene omfatter særlig retten til eksemplarfremstilling, overføring til allmennheten, tilgjengeliggjøring for allmennheten, spredning og utlån, som fastsatt i direktiv 2001/29/EF, 2006/115/EF og 2009/24/EF, og de tilsvarende rettighetene fastsatt i direktiv 96/9/EF. Ettersom de unntakene eller avgrensningene som kreves i henhold til Marrakech-traktaten, også omfatter verk i lydformat, for eksempel lydbøker, bør det obligatoriske unntaket fastsatt i dette direktivet også få anvendelse på nærstående rettigheter.
- 7) Dette direktivet gjelder personer som er blinde, personer som har nedsatt synsevne som ikke kan avhjelpes slik at de får en synsfunksjon tilnærmet lik den hos en person uten slik nedsatt synsevne, personer som har nedsatt persepsjonsevne eller lesevansker, herunder dysleksi eller andre lærevansker som hindrer dem i å lese trykte verk i tilnærmet samme grad som personer uten slik funksjonsnedsettelse, og personer som på grunn av en fysisk funksjonsnedsettelse ikke er i stand til å holde eller håndtere en bok eller til å fokusere blikket eller bevege øynene i den utstrekning som normalt er nødvendig for å lese, i den grad disse personene på grunn av slik funksjonsnedsettelse ikke er i stand til å lese trykte verk i tilnærmet samme grad som personer uten slik funksjonsnedsettelse. Dette direktivet har derfor som mål å bedre tilgangen til bøker, herunder e-bøker, tidsskrifter, aviser, magasiner og andre typer skriftlig materiale, notasjon, herunder noteskrift, og annet trykt materiale, herunder i lydformat, uansett om de er tilgjengelig digitalt eller analogt, nettbasert eller ikke-nettbasert, i format som gjør at verkene og arbeidene er tilnærmet like tilgjengelige for disse personene som for personer uten slik funksjonsnedsettelse. Tilgjengelige format omfatter for eksempel punktskrift, stor skrift, tilpassede e-bøker, lydbøker og radiosendinger.
- 8) Det obligatoriske unntaket fastsatt i dette direktivet bør begrense retten til eksemplarfremstilling for å tillate enhver handling som er nødvendig for å endre, konvertere eller tilpasse et verk eller et annet arbeid på en slik måte at det kan framstilles et eksemplar i tilgjengelig format som gjør det mulig for tilgodesette personer å få tilgang til verket eller arbeidet. Dette omfatter å sørge for de nødvendige midlene til å navigere i informasjonen som finnes i et eksemplar i tilgjengelig format. Det omfatter også endringer som kan være nødvendige i tilfeller der et verk eller et annet arbeid allerede finnes i et format som er tilgjengelig for visse tilgodesette personer, men kanskje ikke for andre, på grunn av forskjellige funksjonsnedsettelse eller forskjellige grader av slike.
- 9) Den tillatte bruken fastsatt i dette direktivet bør omfatte framstilling av eksemplarer i tilgjengelige format som utføres enten av tilgodesette personer eller av godkjente enheter som ivaretar deres behov, uansett om de godkjente enhetene er offentlige eller private organisasjoner, særlig biblioteker, utdanningsinstitusjoner og andre ideelle organisasjoner, som ivaretar behovene til personer med funksjonsnedsettelse som vanskeliggjør lesing som en av sine primære oppgaver eller institusjonelle forpliktelser, eller som en del av sitt oppdrag i allmennhetens interesse. Bruken fastsatt i dette

⁽¹⁾ Rådsbeslutning 2014/221/EU av 14. april 2014 om undertegning på vegne av Den europeiske union av Marrakech-traktaten om tilgang til utgitte åndsverk for blinde og synshemmede (EUT L 115 av 17.4.2014, s. 1).

⁽²⁾ Domstolens uttalelse av 14. februar 2017, 3/15, ECLI:EU:C:2017:114, nr. 112.

direktivet bør også omfatte framstilling av eksemplar i tilgjengelige format som utelukkende skal brukes av tilgodesette personer, når framstillingen utføres av en fysisk person som handler på vegne av en tilgodesett person eller hjelper denne med å framstille slike eksemplar. Det bør framstilles eksemplar i tilgjengelige format bare av verk eller andre arbeider som tilgodesette personer eller godkjente enheter har lovlig tilgang til. Medlemsstatene bør sikre at enhver kontraktsbestemmelse som tar sikte på å forhindre eller begrense anvendelsen av unntaket på noen måte, er uten rettsvirkning.

- 10) Unntaket fastsatt i dette direktivet bør gjøre det mulig for godkjente enheter å framstille eksemplar i tilgjengelige format av verk eller andre arbeider som omfattes av dette direktivet, og distribuere dem i Unionen via internett og på andre måter. Dette direktivet bør ikke pålegge godkjente enheter en forpliktelse til å framstille og distribuere slike eksemplar.
- 11) Eksemplar i tilgjengelige format som er framstilt i én medlemsstat, bør kunne stilles til rådighet i alle medlemsstater, for å sikre bedre tilgang til dem i hele det indre marked. Dette vil redusere dobbeltarbeid forbundet med å produsere eksemplar i tilgjengelig format av ett og samme verk eller arbeid flere steder i Unionen, noe som gir kostnadsbesparelser og effektivitetsgevinster. Dette direktivet bør derfor sikre at eksemplar i tilgjengelige format som er framstilt av godkjente enheter i en av medlemsstatene, kan spres til og gjøres tilgjengelige for tilgodesette personer og godkjente enheter i hele Unionen. For å fremme slik utveksling over landegrensene og legge til rette for gjensidig identifikasjon og samarbeid mellom godkjente enheter bør det oppmuntres til frivillig utveksling av navn på og kontaktopplysninger til godkjente enheter etablert i Unionen, herunder nettsteders dersom slike finnes. Medlemsstatene bør derfor framlegge opplysningene de mottar fra godkjente enheter, for Kommisjonen. Dette bør ikke innebære en forpliktelse for medlemsstatene til å kontrollere at opplysningene er fullstendige og korrekte, eller at de er i samsvar med deres nasjonale rett som innarbeider dette direktivet. Slike opplysninger bør gjøres tilgjengelige på internett av Kommisjonen, på et sentralt informasjonstilgangspunkt på unionsplan. Dette vil også hjelpe godkjente enheter så vel som tilgodesette personer og rettighetshavere å komme i kontakt med godkjente enheter for å få ytterligere opplysninger, i samsvar med bestemmelsene fastsatt i dette direktivet og i europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2017/1563⁽¹⁾. Det nevnte sentrale informasjonstilgangspunktet bør være et tillegg til informasjonstilgangspunktet som skal opprettes av det internasjonale byrået til Verdensorganisasjonen for immaterialrett (WIPO), som fastsatt i Marrakech-traktaten, for å gjøre det lettere for godkjente enheter å identifisere hverandre og samarbeide på internasjonalt plan.
- 12) For å gi bedre tilgang til eksemplar i tilgjengelige format og hindre ulovlig distribusjon av verk eller andre arbeider bør visse forpliktelser pålegges godkjente enheter som driver med spredning, overføring til allmennheten eller tilgjengeliggjøring for allmennheten av eksemplar i tilgjengelig format.
- 13) Godkjennings- eller anerkjennelseskrav som medlemsstatene kan stille til godkjente enheter, for eksempel krav om å yte tjenester av allmenn art til tilgodesette personer, bør ikke ha til følge at enheter som omfattes av definisjonen av godkjent enhet i dette direktivet, hindres i å praktisere den bruken som tillates ved dette direktivet.
- 14) Med tanke på de særlige egenskapene ved unntaket fastsatt i dette direktivet, dets særlige omfang og behovet for rettssikkerhet for tilgodesette personer, bør medlemsstatene ikke tillates å fastsette andre krav som må oppfylles for å kunne anvende unntaket, for eksempel krav om å kontrollere på forhånd om det finnes verk i tilgjengelige format på det kommersielle markedet, enn de kravene som er fastsatt i dette direktivet. Medlemsstatene bør bare tillates å fastsette kompensasjonsordninger for godkjente enheters tillatte bruk av verk eller andre arbeider. For å unngå byrder for tilgodesette personer, hindringer for distribusjon over landegrensene av eksemplar i tilgjengelige format og urimelige krav til godkjente enheter er det viktig å begrense medlemsstatenes mulighet til å fastsette slike kompensasjonsordninger. Følgelig bør kompensasjonsordningene ikke innebære krav om betaling fra tilgodesette personer. De bør gjelde bare for bruk som praktiseres av godkjente enheter etablert på territoriet til den medlemsstaten som fastsetter en slik ordning, og de bør ikke kreve betaling fra godkjente enheter etablert i andre medlemsstater eller tredjeland som er parter i Marrakech-traktaten. Medlemsstatene bør sikre at det ikke stilles mer belastende krav ved utveksling over landegrensene av eksemplar i tilgjengelig format under slike kompensasjonsordninger enn i situasjoner uten kryssing av landegrensene, herunder med hensyn til kompensasjonens form og mulige nivå. Ved fastsettelse av kompensasjonsnivået bør det tas behørig hensyn til at godkjente enheters virksomhet har ideelle formål, til at målene for dette direktivet er i allmennhetens interesse, til interessene til de personene som tilgodeses ved unntaket, til den mulige skaden som rettighetshaverne kan lide, og til behovet for å sikre distribusjon over landegrensene av eksemplar i tilgjengelig format.

⁽¹⁾ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2017/1563 av 13. september 2017 om grensekryssende utveksling mellom Unionen og tredjestater av eksemplar i tilgjengelig format av visse verk og andre arbeider som er vernet av opphavsrett og nærstående rettigheter, til fordel for personer som er blinde, har nedsatt synsevne eller har andre funksjonsnedsettelse som vanskeliggjør lesing (EUT L 242 av 20.9.2017, s. 1).

Det bør også tas hensyn til de særlige omstendighetene i hvert enkelt tilfelle som oppstår ved framstilling av et bestemt eksemplar i tilgjengelig format. Dersom skaden for en rettighetshaver er minimal, bør det ikke oppstå noen plikt til å betale kompensasjon.

- 15) Det er svært viktig at enhver behandling av personopplysninger i henhold til dette direktivet er forenlig med grunnleggende rettigheter, herunder retten til respekt for privatliv og familieliv og retten til vern av personopplysninger i henhold til artikkel 7 og 8 i pakten, og det er avgjørende at enhver slik behandling også er i samsvar med europaparlaments- og rådsdirektiv 95/46/EF⁽¹⁾ og 2002/58/EF⁽²⁾, som regulerer behandling av personopplysninger som kan bli utført av godkjente enheter innenfor rammen av dette direktivet og under tilsyn av medlemsstatenes vedkommende myndigheter, særlig av de uavhengige offentlige myndighetene som er utpekt av medlemsstatene.
- 16) UNCRPD, som Unionen er part i, gir personer med funksjonsnedsettelse rett til informasjon og utdanning og rett til å delta i det kulturelle, økonomiske og sosiale liv på lik linje med andre. UNCRPD krever at partene i samsvar med folkeretten treffer alle nødvendige tiltak for å sikre at lovgivning om vern av immaterialrettigheter ikke utgjør en urimelig eller diskriminerende hindring for tilgangen til kulturelt materiale for personer med funksjonsnedsettelse.
- 17) I henhold til pakten er alle former for forskjellsbehandling forbudt, herunder forskjellsbehandling på grunnlag av funksjonsnedsettelse, og den retten personer med funksjonsnedsettelse har til å nyte godt av tiltak som skal sikre deres uavhengighet, sosiale og yrkesmessige integrasjon og deltakelse i samfunnslivet, anerkjennes og respekteres av Unionen.
- 18) Med vedtakelsen av dette direktivet har Unionen som mål å sikre at tilgodesette personer får tilgang til bøker og annet trykt materiale i tilgjengelig format i hele det indre marked. Dette direktivet er derfor et vesentlig første skritt i retning av å bedre tilgangen til verk for personer med funksjonsnedsettelse.
- 19) Kommisjonen bør vurdere situasjonen med hensyn til tilgjengeligheten av eksemplar i tilgjengelig format av andre verk og arbeider enn dem som omfattes av dette direktivet, samt tilgjengeligheten av verk og andre arbeider i tilgjengelig format for personer med andre funksjonsnedsettelse. Det er viktig at Kommisjonen nøye vurderer situasjonen i den forbindelse. Endringer av dette direktivets virkeområde kan vurderes ved behov, på grunnlag av en rapport fra Kommisjonen.
- 20) Medlemsstatene bør fortsatt kunne fastsette unntak eller avgrensninger til fordel for personer med en funksjonsnedsettelse i tilfeller som ikke omfattes av dette direktivet, særlig med hensyn til andre verk eller arbeider og andre funksjonsnedsettelse enn dem som omfattes av dette direktivet, i samsvar med artikkel 5 nr. 3 bokstav b) i direktiv 2001/29/EF. Dette direktivet hindrer ikke medlemsstatene i å fastsette unntak fra eller avgrensninger av rettigheter som ikke er harmonisert innenfor Unionens ramme for opphavsrett.
- 21) Dette direktivet er forenlig med de grunnleggende rettighetene og de prinsippene som er anerkjent særlig i pakten og UNCRPD. Dette direktivet bør tolkes og anvendes i samsvar med nevnte rettigheter og prinsipper.
- 22) Marrakech-traktaten pålegger visse forpliktelser med hensyn til utveksling av eksemplar i tilgjengelig format mellom Unionen og tredjeland som er parter i traktaten. Forordning (EU) 2017/1563 inneholder de tiltakene Unionen har truffet for å oppfylle disse forpliktelsene, og den bør leses i sammenheng med dette direktivet.

⁽¹⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 95/46/EF av 24. oktober 1995 om beskyttelse av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger (EFT L 281 av 23.11.1995, s. 31). Nevnte direktiv oppheves og erstattes med virkning fra 25. mai 2018 av europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/679 av 27. april 2016 om vern av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger samt om oppheving av direktiv 95/46/EF (generell personvernforordning) (EUT L 119 av 4.5.2016, s. 1).

⁽²⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2002/58/EF av 12. juli 2002 om behandling av personopplysninger og personvern i sektoren for elektronisk kommunikasjon (direktivet om personvern og elektronisk kommunikasjon) (EFT L 201 av 31.7.2002, s. 37).

- 23) Ettersom målet for dette direktivet, som er å forbedre tilgangen i Unionen til verk og andre arbeider som er vernet av opphavsrett og nærstående rettigheter, for personer som er blinde, har nedsatt synsevne eller har andre former for funksjonsnedsettelse som vanskeliggjør lesing, ikke i tilstrekkelig grad kan nås av medlemsstatene og derfor på grunn av direktivets omfang og virkninger bedre kan nås på unionsplan, kan Unionen treffe tiltak i samsvar med nærhetsprinsippet som fastsatt i artikkel 5 i traktaten om Den europeiske union. I samsvar med forholdsmessighetsprinsippet fastsatt i nevnte artikkel går dette direktivet ikke lenger enn det som er nødvendig for å nå dette målet.
- 24) I samsvar med den felles politiske erklæringen fra medlemsstatene og Kommisjonen av 28. september 2011 om forklarende dokumenter⁽¹⁾ har medlemsstatene forpliktet seg til at underretningen om innarbeidingstiltakene i berettigede tilfeller skal følges av ett eller flere dokumenter som forklarer sammenhengen mellom et direktivs bestanddeler og de tilsvarende delene av de nasjonale innarbeidingsdokumentene. Med hensyn til dette direktivet anser regelgiveren at oversendingen av slike dokumenter er berettiget.

VEDTATT DETTE DIREKTIVET:

Artikkel 1

Formål og virkeområde

Formålet med dette direktivet er å ytterligere harmonisere unionsretten på området opphavsrett og nærstående rettigheter innenfor rammen av det indre marked ved å innføre regler for bruk av visse verk og andre arbeider uten tillatelse fra rettighetshaveren, til fordel for personer som er blinde, har nedsatt synsevne eller har andre funksjonsnedsettelse som vanskeliggjør lesing.

Artikkel 2

Definisjoner

I dette direktivet menes med

- 1) «verk eller annet arbeid» et verk i form av en bok, et tidsskrift, en avis, et magasin eller en annen form for skriftlig materiale, notasjon, herunder noteskrift, og tilhørende illustrasjoner, uansett medium, herunder i lydformat, for eksempel lydbøker, og i digitalt format, som er vernet av opphavsrett eller nærstående rettigheter, og som er utgitt eller på annen måte lovlig gjort tilgjengelig for allmennheten,
- 2) «tilgodesett person» en person som, uavhengig av eventuelle andre funksjonsnedsettelse,
  - a) er blind,
  - b) har nedsatt synsevne som ikke kan avhjelpest slik at vedkommende får en synsfunksjon tilnærmet lik den hos en person uten slik nedsatt synsevne, og som derfor ikke er i stand til å lese trykte verk i tilnærmet samme grad som en person uten slik funksjonsnedsettelse,
  - c) har nedsatt persepsjonsevne eller lesevansker og derfor ikke er i stand til å lese trykte verk i tilnærmet samme grad som en person uten slik funksjonsnedsettelse, eller
  - d) på annen måte, på grunn av en fysisk funksjonsnedsettelse, er ute av stand til å holde eller håndtere en bok eller til å fokusere blikket eller bevege øynene i den utstrekning som normalt er nødvendig for å lese,
- 3) «eksemplar i tilgjengelig format» et eksemplar av et verk eller et annet arbeid i en alternativ form eller et alternativt format som gir en tilgodesett person tilgang til verket eller arbeidet, og som gir den personen like enkel og uhindret tilgang som en person uten noen av funksjonsnedsettelsene nevnt i nr. 2,
- 4) «godkjent enhet» en enhet som er godkjent eller anerkjent av en medlemsstat til å tilby tilgodesette personer undervisning, instruktør opplæring, tilpasset lesing eller tilgang til informasjon, på ideelt grunnlag. Begrepet omfatter også en offentlig institusjon eller ideell organisasjon som leverer de samme tjenestene til tilgodesette personer, som en av sine primære oppgaver eller institusjonelle forpliktelser eller som en del av sitt oppdrag i allmennhetens interesse.

⁽¹⁾ EUT C 369 av 17.12.2011, s. 14.

*Artikkel 3***Tillatt bruk**

1. Medlemsstatene skal fastsette et unntak som innebærer at det ikke kreves tillatelse fra innehaveren av opphavsretten eller en nærstående rettighet til et verk eller et annet arbeid i henhold til artikkel 5 og 7 i direktiv 96/9/EF, artikkel 2, 3 og 4 i direktiv 2001/29/EF, artikkel 1 nr. 1, artikkel 8 nr. 2 og 3 og artikkel 9 i direktiv 2006/115/EF og artikkel 4 i direktiv 2009/24/EF, for noen handling som er nødvendig for at
  - a) en tilgodesett person eller en person som opptrer på dennes vegne, skal kunne framstille et eksemplar i tilgjengelig format av et verk eller et annet arbeid som den tilgodesette personen har lovlig tilgang til, og som utelukkende skal brukes av den tilgodesette personen, og
  - b) en godkjent enhet skal kunne framstille et eksemplar i tilgjengelig format av et verk eller et annet arbeid som enheten har lovlig tilgang til, eller på ideelt grunnlag kunne videreformidle, gjøre tilgjengelig, spre eller låne ut et eksemplar i tilgjengelig format til en tilgodesett person eller en annen godkjent enhet til bruk utelukkende av en tilgodesett person.
2. Medlemsstatene skal sikre at hvert eksemplar i tilgjengelig format ivaretar integriteten til verket eller arbeidet, med behørig hensyn til de endringene som er nødvendige for å gjøre verket eller arbeidet tilgjengelig i det alternative formatet.
3. Unntaket fastsatt i nr. 1 får anvendelse bare i visse spesielle tilfeller som ikke er i strid med en normal utnyttning av et verk eller annet arbeid, og som ikke i urimelig grad skader rettighetshaverens rettmessige interesser.
4. Artikkel 6 nr. 4 første, tredje og femte ledd i direktiv 2001/29/EF får anvendelse på unntaket fastsatt i nr. 1 i denne artikkel.
5. Medlemsstatene skal sikre at unntaket fastsatt i nr. 1 ikke kan tilsidesettes ved kontrakt.
6. Medlemsstatene kan fastsette at bruk som tillates i henhold til dette direktivet, dersom den praktiseres av godkjente enheter etablert på deres territorium, skal omfattes av kompensasjonsordninger innenfor grensene fastsatt i dette direktivet.

*Artikkel 4***Eksemplar i tilgjengelige format på det indre marked**

Medlemsstatene skal sikre at en godkjent enhet etablert på deres territorium kan utføre handlingene nevnt i artikkel 3 nr. 1 bokstav b) for en tilgodesett person eller for en annen godkjent enhet etablert i en hvilken som helst medlemsstat. Medlemsstatene skal også sikre at en tilgodesett person eller godkjent enhet etablert på deres territorium kan innhente eller få tilgang til et eksemplar i tilgjengelig format fra en godkjent enhet etablert i en hvilken som helst medlemsstat.

*Artikkel 5***Godkjente enheters forpliktelser**

1. Medlemsstatene skal sikre at en godkjent enhet etablert på deres territorium som utfører handlingene nevnt i artikkel 4, innfører og følger sine egne rutiner for å sikre at den
  - a) sprer, overfører og gjør tilgjengelig eksemplar i tilgjengelige format bare for tilgodesette personer eller for andre godkjente enheter,
  - b) treffer egnede tiltak for å motvirke ulovlig eksemplarframstilling, spredning, overføring til allmennheten eller tilgjengeliggjøring for allmennheten av eksemplar i tilgjengelige format,
  - c) viser behørig aktsomhet ved og fører registre over sin håndtering av verk eller andre arbeider og eksemplar i tilgjengelige format av disse, og
  - d) offentliggjør og ajourfører, på sitt nettsted dersom slikt finnes, eller gjennom andre nettbaserte eller ikke-nettbaserte kanaler, opplysninger om hvordan den oppfyller forpliktelsene fastsatt i bokstav a)–c).

Medlemsstatene skal sikre at rutinene nevnt i første ledd innføres og følges i fullt samsvar med gjeldende regler for behandling av tilgodesette personers personopplysninger som nevnt i artikkel 7.

2. Medlemsstatene skal sikre at en godkjent enhet etablert på deres territorium som utfører handlingene nevnt i artikkel 4, på anmodning framlegger følgende opplysninger på en tilgjengelig måte for tilgodesette personer, andre godkjente enheter eller rettighetshavere:

- a) En liste over de verkene eller andre arbeider som den har eksemplar i tilgjengelige format av, og hvilke format som er tilgjengelige.
- b) Navn på og kontaktopplysninger til de godkjente enhetene som den har utvekslet eksemplar i tilgjengelige format med i henhold til artikkel 4.

Artikkel 6

Åpenhet og utveksling av opplysninger

1. Medlemsstatene skal oppmuntre godkjente enheter etablert på deres territorium som utfører handlingene nevnt i artikkel 4 i dette direktivet og artikkel 3 og 4 i forordning (EU) nr. 2017/1563, til på frivillig grunnlag å meddele dem sine navn og kontaktopplysninger.

2. Medlemsstatene skal forelegge Kommisjonen opplysningene de har mottatt i henhold til nr. 1. Kommisjonen skal gjøre disse opplysningene offentlig tilgjengelige på internett gjennom et sentralt informasjonstilgangspunkt, og holde dem å jour.

Artikkel 7

Vern av personopplysninger

Behandling av personopplysninger innenfor rammen av dette direktivet skal utføres i samsvar med direktiv 95/46/EF og 2002/58/EF.

Artikkel 8

Endring av direktiv 2001/29/EF

Artikkel 5 nr. 3 bokstav b) i direktiv 2001/29/EF skal lyde:

- «b) når det dreier seg om bruk til fordel for personer med en funksjonsnedsettelse, og bruken er direkte forbundet med funksjonsnedsettelsen og av ikke-kommersiell art, i den utstrekning som denne funksjonsnedsettelsen krever, uten at det berører medlemsstatenes forpliktelser i henhold til europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2017/1564(*),

---

(*) Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2017/1564 av 13. september 2017 om visse tillatte former for bruk av visse verk og andre arbeider som er vernet av opphavsrett og nærstående rettigheter, til fordel for personer som er blinde, har nedsatt synsevne eller har andre funksjonsnedsettelser som vanskeliggjør lesing, og om endring av direktiv 2001/29/EF om harmonisering av visse sider ved opphavsrett og nærstående rettigheter i informasjonssamfunnet (EUT L 242 av 20.9.2017, s. 6).»

Artikkel 9

Rapport

Innen 11. oktober 2020 skal Kommisjonen legge fram en rapport for Europaparlamentet, Rådet og Den europeiske økonomiske og sosiale komité om tilgjengeligheten på det indre marked av eksemplar i tilgjengelige format av andre verk og arbeider enn dem som er definert i artikkel 2 nr. 1 for tilgodesette personer, og av verk og andre arbeider for personer med andre funksjonsnedsettelser enn dem som er nevnt i artikkel 2 nr. 2. Rapporten skal ta hensyn til utviklingen innenfor relevant teknologi og skal inneholde en vurdering av om det er hensiktsmessig å utvide virkeområdet for dette direktivet for å bedre tilgangen til verk og andre arbeider av andre typer og for personer med andre funksjonsnedsettelser enn dem som omfattes av dette direktivet.

*Artikkel 10***Revisjon**

1. Innen 11. oktober 2023 skal Kommisjonen foreta en evaluering av dette direktivet og framlegge de viktigste resultatene i en rapport til Europaparlamentet, Rådet og Den europeiske økonomiske og sosiale komité, eventuelt ledsaget av forslag til endring av dette direktivet. Evalueringen skal omfatte en vurdering av hvilken virkning kompensasjonsordninger fastsatt av medlemsstatene i henhold til artikkel 3 nr. 6 har på tilgodesette personers tilgang på eksemplar i tilgjengelige format og på utvekslingen av slike eksemplar over landegrensene. Kommisjonens rapport skal ta hensyn til synspunktene fra berørte aktører i sivilsamfunnet og fra ikke-statlige organisasjoner, herunder organisasjoner som representerer personer med funksjonsnedsettelse, og organisasjoner som representerer eldre.
2. Medlemsstatene skal gi Kommisjonen de opplysningene som er nødvendige for å utarbeide rapporten nevnt i nr. 1 i denne artikkel og rapporten nevnt i artikkel 9.
3. En medlemsstat som har gyldige grunner til å anse at gjennomføringen av dette direktivet har hatt en vesentlig negativ innvirkning på tilgjengeligheten på markedet av verk eller andre arbeider i tilgjengelige format for tilgodesette personer, kan gjøre Kommisjonen oppmerksom på dette og framlegge alle relevante opplysninger. Kommisjonen skal ta hensyn til disse opplysningene ved utarbeidingen av rapporten nevnt i nr. 1.

*Artikkel 11***Innarbeiding i nasjonal rett**

1. Medlemsstatene skal innen 11. oktober 2018 sette i kraft de lovene og forskriftene som er nødvendige for å etterkomme dette direktivet. De skal umiddelbart underrette Kommisjonen om dette.

Når disse bestemmelsene vedtas av medlemsstatene, skal de inneholde en henvisning til dette direktivet, eller det skal vises til direktivet når de kunngjøres. Nærmere regler for henvisningen fastsettes av medlemsstatene.

2. Medlemsstatene skal oversende Kommisjonen teksten til de viktigste internrettslige bestemmelsene som de vedtar på det området dette direktivet omhandler.

*Artikkel 12***Ikrafttredelse**

Dette direktivet trer i kraft den 20. dagen etter at det er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

*Artikkel 13***Adressater**

Dette direktivet er rettet til medlemsstatene.

Utferdiget i Strasbourg 13. september 2017.

For Europaparlamentet

A. TAJANI

President

For Rådet

M. MAASIKAS

Formann